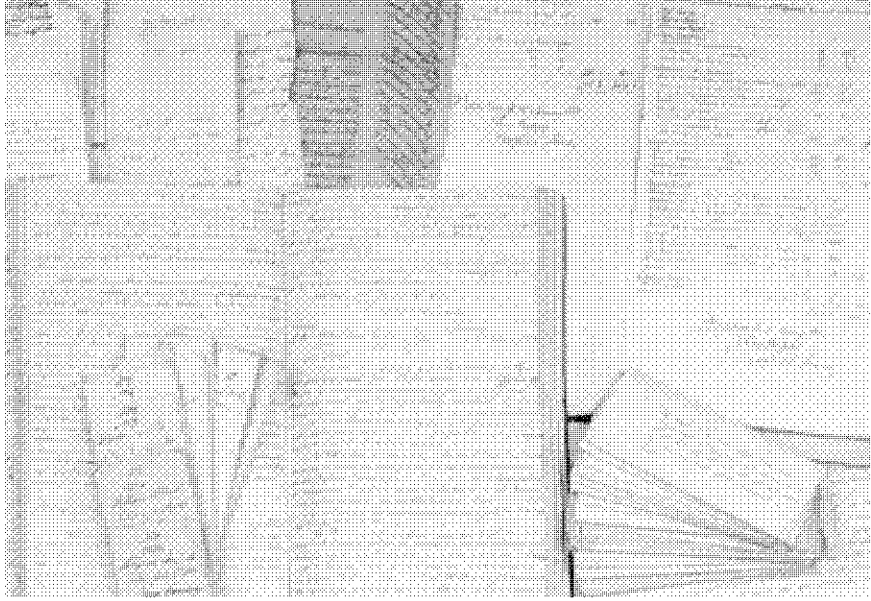

İngiliz diplomatın Osmanlı arşivi satılıyor

Kültür-Sanat / 07/07/2009

İngiliz diplomat Sir Harford Jones'un iki asırdır saklanan Osmanlı arşivi Sothbey's müzayede evinde açık arttırmaya çıkıyor

LONDRA - İngiliz diplomat Sir Harford Jones'un arşivinde yer alan, İstanbul'un ve Ortadoğu'nun 200 yıl önceki tarihine ışık tutan belge ve mektuplar, Sotheby's müzayede evinin Londra şubesinde açık arttırmaya çıkıyor.

14 Temmuz'da açık arttırmaya çıkacak olan ve 150-250 bin sterlin fiyat aralığında satılması beklenen arşiv, 3100 dokümandan oluşuyor.

Sotheby's'in el yazmaları bölümü uzmanı Gabriel Heaton, arşivin bugüne kadar görülen en kapsamlı ve en düzgün organize edilmiş arşiv olduğuna dikkati çekti. Harford Jones'a yazılan mektuplar, çeşitli konular için verilen izinler, çeşitli fermanlar ve günlük yaşama ilişkin notları içeren arşivde, Harford Jones'un her belgeyle ilgili kısa açıklama notları tuttuğu el yazısı defterler de yer alıyor.

1783-1811 yılları arasında Ortadoğu'da görev yapan Harford Jones, henüz 19 yaşındayken gittiği Basra'da başladığı, daha sonra Bağdat ve Tahran'da devam ettirdiği bu arşivde, Ortadoğu ülkeleri ve Britanya'nın o dönem tarihine ilişkin 30 yıllık bir dönemi belgelenmiş oluyor. Tarih sıralamasına göre dizilen ve numaralandırılan bu belgeler, Sir Harford'un hem iş hem de özel yazışmalarının tamamını kapsıyor.

Jones'un, gönderdiği mektuplarla ilgili de kısa notlar tuttuğunu ve bunların da arşivde yer aldığını açıklayan Sotheby's'in uzmanı Gabriel Heaton, belgelerin iki asır önce Osmanlı yönetimine, Ortadoğu'daki gelişmelere ve Britanya ile Osmanlı yönetiminin ilişkilerinin tarihine ışık tuttuğunu söyledi.

Heaton, belge sayısının oldukça fazla olması ve Osmanlıca dahil 5 ayrı dilde yazılmış olması nedeniyle arşivin bugüne kadar küçük bazı araştırmalar dışında tam olarak kimse tarafından incelemeye alınmadığını belirtti.

Belgelere bakıldığında, Jones'un Ortadoğu'da bulunduğu tarihler arasında, İstanbul'a da büyük bir ilgi göstererek, birçok tarihi eseri İngiltere'ye götürerek, dönemin İngiliz yetkilisi Lord Elgin ile de birçok kez yazıştığı anlaşılıyor. Mektuplardan birinde, Osmanlı döneminde kaçırılan ve "Elgin mermerleri" olarak anılan tarihi eserlerle ilgili olarak ferman çıkarttırmak isteyen Lord Elgin, bu konuda, Jones'un fikrini soruyor. Elgin ile Jones'un yazışmaları arasında daha çok, değerli taşlar, antikalar, Arap atları ve İran halılarının taşınması konuları dikkati çekiyor. 23 Nisan 1810 tarihinde yazılmış olan ve Isaac Morier'in imzası bulunan bir başka mektupta ise o günlerde çıkan Pera Yangını detaylı şekilde anlatılıyor. Sotheby's uzmanı Heaton, bu arşivin, ulusal kütüphanelerin büyük ilgisini çektiğini ve İran, Suudi Arabistan, Kuveyt gibi ülkelere katılmaya katılım olacağını ifade etti. Türkiye'deki çeşitli özel koleksiyoncular ve bazı büyük kurumlarla da iletişime geçtiklerini belirten Heaton, siyasi yazışmaların dışında, günlük hayatın, ticaretin ve o döneme dair farklı konularda bilgiler yansıtan bu arşivin, beklenenin üzerinde ilgi görebileceği söyledi.(aa)